

АКАДЕМСКИ ВАЈАР ПРОФ. ЈОВАН СОЛДАТОВИЋ, Нови Сад

НЕОПХОДНО ИСПИСИВАЊЕ ИМЕНА СВИХ ЖРТАВА РАЦИЈЕ

У трагичним временима поновљеног геноцида над српским народом

Иницијатива и захтеви Српске православне цркве, Јеврејске општине, аутора споменика рације, акад. вајара Јована Солдатовића у сарадњи са историјским музејом Војводине и ангажовање историчара Звонимира Голубовића (аутора Монографије о рацији у Војводини) надом су оазарили добронамерне и истинољубиве, да ће се геноцид над Србима, Јеврејима и Циганима најмасовније извршен јануара 1942. године, наред, нашој и светској јавности разоткрити у пуној истини.

Тако је остварена могућност да се све сазна о РАЦИЈИ а и на СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈУ подигнутом у том поводу тек 1971. године (тридесет година после крвавог пира окупаторске, фашистичке, мађарске солдатске), слободно именује и јавно жигосе злочинаца а поименце трајно забележи преко 1.400 побијених и под лед Дунава бачених жртава. Уз, тада, наметнут неоготварараујни натпис »Жртвама фашизма на два до сада празна постаментата исписана би била пуна информација на СРПСКОМ И ХЕБРЕЈСКОМ језику о овом злоделу, а поред имена свих жртава поставили би се симболи вероисповести КРСТ И ШЕСТОКРАКА.

Осуда и поука

Све ово би била осуда али и поука да се овакав злочин више никада не понови.

У »Дневнику« од 4. 8. 1991. и »Политици« од 14. 8. 1991. објављено је да ће тако до ја-

нуара 1992. године бити на достојанствен и прави начин забележене жртве рације. Међутим, неки чланови Одбора за обележавање педесетогодишњице овог злочина уз неке личности сада на власти, нису дали сагласност, не уважавајући ни горе наведене институције ни мишљење већине чланова одбора.

Један од чланова Одбора, који је раније заступао мишљење да се имена побијених Јевреја испишу издвојено, у капели Јеврејског гробља, са да је против уношења симбола верника јер би атеисти остали без знамења! Исказана је тврђава да споменик на кеју није обележје жртава рације и да је прихваћен као споменик »Жртвама фашизма«!

»Куда би нас одвела прекавалфикација споменика...« пита се представник власти тврдећи да су и »сви« други са којима је разговарао против допуне обележавања на кеју, сматрајући да рацију треба бележити новим белезима и разним местима јер је геноцид вршен на »Штранду«, Дунавској улици, Житном Тргу итд.

Казана само — дозвољена истина

Готово 30 година натезало се и са ранијим »спалцима« из власти, са конформистима прилагодљивим политичком тренутку, са »стручњацима« изоштреног слуха за »правила« став. Године 1971. успело ми је да изборим да уз хуману поруку скулптуром »Породица« без

идеолошких обележја кажем само дозвољену истину о том злочину. Уопштено и безимено »ЖРТВАМА ФАШИЗМА«!

У јавној дискусији са урбанистима уз полемике и бројне стручне анализе локација, на кеју је тада издвојена као најбоља, јер је непосредно везана за заједничку гробницу, назначено сагледава у сталном контакту са људима и изузетним условима за масовно окупљање. Зашто је сада исти стручњаци доводе у питање? Који су данас нови, добронамерни, умесни разлози да се повамитирају расправа око овако лоцираног, изведеног и прихваћеног споменика рацији? Ко је он на сметњи данас? За кога »породица« није прихваћен симбол срастао са овим можда најлепшим делом града и зашто неки негирају овај једини белег на коме је свих протеклих година, искуљачиво, даван помен и пијетет побијеним у рацији.

Која је улога, колика креативност па чак и заинтересованост оних у придодним одборима и пролазним мандатима, који успутно, без личне одговорности (анонимно), одлучују о трајним решењима. Моји ставови у постављеним споменицима

Споменик на дунавском кеју у Новом Саду

као и доследност у хуманим порукама јавно су исказани.

Зар није у том смислу доследна била и моја борба да се трагична збивања на Сремском фронту не бележе према наметнутим стандардима, грандомански, одачино, као споменик победи! И латиничним писмом.

За одлагање нема оправдања

Моја залагања да Србе бележим ћирилицом, а остале њиховим писмом била су жигосана и без подршке, што је објављено у срствима информисања. Одбор је натурао »компромисно« решење да половина погину-

лих буде бележена ћирилицом а половина латиницом!

И тада је неким члановима одбора сметало изношење пуне истине и бележења ћириличним писмом погинулих Срба да жртве не би »пребројавали«!

Као аутор имам не само морално право него и обавезу да истрајем у комплетном довршењу свог дела. Конфронтирани, нека своје ставове јавно аргументују, а сви »компетентни« нека своје идеје одговорно, под пуним именом и презименом искажу, а не анонимно из бусија одбора и власти.

Ангажовање иницијатора и сарадника око предложеног решења за компетира-

ње споменика рације било је добронамерно и добровремено предочено свим надлежним факторима. Напомињем да је Спомен обележје на кеју објекат културе, као ауторско дело већ две деценије у надлежности и под заштитом Покрајинског завода за заштиту културе, и од Завода аутор је добио пуну сагласност за реализацију предвиђених допуна уз спремноост овог завода за помоћ у стручној сарадњи. Нема више оправдања за одлагање јавног исписивања свих жртава рације, националистичких дивљања и осуде злочина.

међу нама

ПОЛИТИКА четвртак 29. а

Кома смета Споменик ра